

Gasgrid Vetyverkot Oy

Finlands nationella vätgasnät – sydvästra Finland (Sastmola, Björneborg, Ulfsby, Nakkila, Harjavalta, Kumo, Säskylä, Eura, Raumo, Vittis, Loimaa, Pöytis, Aura, Åbo, Rusko, Reso, Masko och Nådendal)

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

Kontaktmyndigheten ger sitt utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning till den projektansvariga på basis av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, senare MKB-lagen) 18 §.

Tillstånds- och tillsynsverket fungerar som kontaktmyndighet för miljökonsekvensförfarandet.

1 Uppgifter om projektet

1.1 Basuppgifter om projektet

Finlands nationella vätgasnät – sydvästra Finland (Sastmola, Björneborg, Ulfsby, Nakkila, Harjavalta, Kumo, Säskylä, Eura, Raumo, Vittis, Loimaa, Pöytis, Aura, Åbo, Rusko, Reso, Masko och Nådendal)

Den projektansvarige är Gasgrid Vetyverkot Oy. AFRY Finland Oy har fungerat som konsult för den projektansvariga för förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

1.2 Beskrivning av projektet och projektalternativen

Gasgrid Vetyverkot Oy planerar ett nationellt vätgasnät i Finland som löper genom Finland från Havslappland till Borgå. På grund av den geografiska omfattningen är projekthelheten indelad i fem separata MKB-förfaranden, för vilka görs en egen bedömning. I sydvästra Finland är vätgasröret cirka 285 kilometer och det går genom 18 kommuner från Sastmola till Loimaa, inklusive förgreningar till Rauma och Nådendal. Längs ruten finns kommunerna Sastmola, Björneborg, Ulfsby, Nakkila, Harjavalta, Kumo, Säskylä, Eura, Raumo, Vittis, Loimaa, Pöytis, Aura, Åbo, Rusko, Reso, Masko och Nådendal. Ruten ligger i två landskap, Satakunta och i Sydvästra Finland.

Överföringsnätet för vätgas består av högtrycksrör av kolstål som läggs ner i marken samt av ventil- och tryckreduceringsstationer. Dessutom byggs renskolvs- och mätstationer samt anodfält som korrosionsskydd för röret. Rören installeras på minst en meters djup och ett nyttjanderättsområde på 10 meter löses in för dem. Efter byggarbetet kan åkerområdena fortsättningsvis vara i odlingsbruk, men i skogsområdena hålls nyttjanderättsområdet fritt från träd.

Alternativ som bedöms i MKB-förfarandet

ALT0: Projektet genomförs inte.

ALT1: Projektet genomförs enligt planerna. I delområdet som går genom sydvästra Finland löper överföringsröret i 18 kommuner. Överföringsröret går i nord-sydlig riktning från Sastmola till Säskylä, varifrån en ledningslinje förgrenas mot Raumo. Rutten fortsätter från Säskylä till Loimaa, varifrån en annan ledningslinje förgrenas mot Nådendal. Rutten är totalt cirka 285 kilometer.

Noggrannare beskrivning av projektet och projekialternativen framförs i bedömningsprogrammet.

2 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

2.1 Anhängiggörande av bedömningsprogrammet

Ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning tillämpas för projektet på basis av punkt 8 a) i bilaga 1 till MKB-lagen.

2.2 Förhandsöverläggning och sammanjämkning av bedömningsförfarandet och andra förfaranden

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning 16.6.2025 enligt 8 § i MKB-lagen för att främja bland annat helhetshanteringen av de bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som projektet fordrar samt för att förbättra informationsutbytet mellan den projektansvariga och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog Gasgrid Finland Oy, AFRY Finland Oy, Tukes, Björneborgs stad, Ulfsby stad, Nakkila kommun, Harjavalta stad, Kumo stad, Säskylä kommun, Eura kommun, Raumo stad, Vittis stad, Loimaa stad, Pöytis kommun, Rusko kommun, Reso stad, Nådendal stad, Satakuntaliitto, Egentliga Finlands förbund, Egentliga Finlands räddningsverk, de regionala ansvarsmuseerna Satakunnan museo och Egentliga Finlands museer samt NTM-centralen i Egentliga Finland.

2.3 Anhängiggörande av bedömningsprogrammet

Bedömningsprogrammet har gjorts anhängigt 23.2.2026 då den projektansvariga till Tillstånds- och tillsynsverket lämnade in ett program för miljökonsekvensbedömning (senare MKB-program) för projektet Finlands nationella vätgasnät – sydvästra Finland.

2.4 Meddelande om bedömningsprogrammet och samråd

Kontaktmyndigheten meddelade om bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att lämna in åsikter och utlåtanden med en offentlig kungörelse 2.3–31.3.2026. Kungörelse publicerades på Tillstånds- och tillsynsverkets webbplats på adressen <https://lvv.fi/sv/aktuellt/kungorelser-och-offentliga-delgivningar>

samt på miljöförvaltningens webbplats: www.miljo.fi/vatgasnat-del4-sydvastra-Finland-MKB Meddelande om kungörelsen sändes till Sastmola kommun, Björneborgs stad, Ulfby stad, Nakkila kommun, Harjavalta stad, Kumo stad, Säkylä kommun, Eura kommun, Raumo stad, Vittis stad, Loimaa stad, Pöytis kommun, Aura kommun, Åbo stad, Rusko kommun, Reso, Masko kommun och Nådendal stad för att publiceras enligt 108 § i kommunallagen (410/2015). Dessutom har information om bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden publicerats med annonser i tidningarna Satakunnan Kansa och Turun Sanomat 2.3.2026.

Under samrådstiden har det varit möjligt att bekanta sig med

MKB-programmet:

- På miljöförvaltningens webbtjänst www.miljo.fi/vatgasnat-del4-sydvastra-Finland-MKB.
- Sastmola kommunbibliotek, Koulutie 3, 29900 Sastmola
- Huvudbiblioteket vid Björneborgs stadsbibliotek, Gallen-Kallelankatu 12, 28100 Björneborg
- Ulfby huvudbibliotek, Koulukuja 2, 28400 Ulfby
- Nakkila bibliotek, Porintie 9, 29250 Nakkila
- Harjavalta stadsbibliotek, Myllykatu 1, 29200 Harjavalta
- Kumo huvudbibliotek, Haapionkatu 13, 32800 Kumo
- Säkylä huvudbibliotek, Sivarinkatu 6, 27800 Säkylä
- Eura huvudbibliotek, Satakunnankatu 33, 27510 Eura
- Rauma huvudbibliotek, Alfredinkatu 1, 26100 Raumo
- Vittis huvudbibliotek, Lauttakylänkatu 26, 32700 Vittis
- Loimaa huvudbibliotek, Kauppalankatu 17, 32200 Loimaa
- Kyrö bibliotek, Kyröntie 16, 21800 Kyrö (Pöytyä)
- Aura bibliotek, Urpontie 2, 21380 Aura
- Åbo stadsbibliotek, Huvudbiblioteket, Slottsgatan 2–4, 20100 Åbo
- Rusko kommunbibliotek (servicepunkt), Talkootie 3, 21290 Rusko
- Reso stadsbibliotek, Eeronkuja 2, 21200 Reso
- Masku huvudbibliotek, Keskuskaari 3, 21250 Masku
- Nådendal huvudbibliotek, Tullgatan 11, 21100 Nådendal

Projektet och bedömningsprogrammet presenterades 17.3.2026 i Pripoli-salen i Björneborg (Tiedepuisto 4K, Björneborg), 18.3.2026 på Hintsan vintti i Reso (Hintsantie 3, Reso) och 19.3.2026 i Loimaa på Liikuntakeskus Hirvihovi (Kuusitie 1, Loimaa). Det var också möjligt att delta i infomötet i Reso på distans.

3 Utlåtanden och åsikter om bedömningsbeskrivningen

Kontaktmyndigheten begärde utlåtande om bedömningsprogrammet av kommunerna i projektets influensområde och av andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Kontaktmyndigheten har tagit emot 37 utlåtanden och 61 åsikter om bedömningsprogrammet. Utlåtanden gavs av följande myndigheter: Forststyrelsen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), Livsmedelsverket, Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Geologiska forskningscentralen (GTK), Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, miljöbyrån i södra Satakunta (miljö- och hälsoskyddmyndigheten), Eura kommun, Säkylä kommun, Ulfsby stad, miljöhälsovården i Lundo, Rusko kommun, miljö- och byggnadsnämnden i Rusko, Pöytis kommun, Loimaa stad, miljöförvaltningsmyndigheten i Loimaa stad, Björneborgs stad, miljöhälsovården i Björneborgsregionen, Reso stad, Nådendal stad, miljö- och byggnadsnämnden i Nådendal stad, Åbo stad, Raumo stad, Vittis stad, miljöförvaltningsmyndigheten i Koski TL, räddningsverket i Satakunta, räddningsverket i Egentliga Finland, Fingrid Abp, Egentliga Finlands förbund, Satakuntaliitto, Livskraftscentralen i Sydvästra Finland, Finavia Abp, Satakunnan museo och Åbo stadsmuseum.

Följande organisationer lämnade in åsikter: Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry, Huittisten seudun ympäristöyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Satakunta ry, Metsänhoitoyhdistys Loimijoki ry, Metsänhoitoyhdistys Lounametsä ry, Metsänhoitoyhdistys Salometsä ry, Nordkalk Oy Ab, MTK Pöytyä ry, Loimaan Keskipitäjän Maatalousnaiset ry, MTK-Rusko ry, MTK-Varsinais-Suomi ry, MTK-Satakunta ry, MTK-Alastaro ry, MTK Loimaa ry, MTK Aura ry, Maataloustuottajain Paattisten yhdistys ry, Maataloustuottajain Köyliön yhdistys ry, Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry, Kokemäen Vesihuolto Oy, affärsverket Porin Vesi, Raisio-Naantalin vesilaitos och Kankaanpään kyläyhdistys ry. Dessutom lämnade 39 privatpersoner in åsikter.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens uppfattning om samrådsresponsens centrala innehåll. Begäran om utlåtande och utlåtandena finns i sin helhet på adress www.miljo.fi/vatgasnat-del4-sydvastra-Finland-MKB. Uppgifter som anses vara personuppgifter och uppgifter enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § har tagits bort i utlåtandena och åsikterna som har publicerats på webbsidorna.

Sammandrag av utlåtanden

Allmänt

Enligt utlåtanden har man i bedömningsprogrammet identifierat de sannolika mest betydande miljökonsekvenserna som orsakas av projektet och dessa kommer att betonas i arbetet med konsekvensbedömningen. Beskrivningen av nuläget ansågs i huvudsak vara tillräcklig.

I utlåtandena önskades att de lokala förhållandena beaktas och att det framförs förslag på metoder för att förebygga och lindra de skadliga miljökonsekvenserna av projektet. I en del utlåtanden ansågs att också borttagningen av vätgasröret ur marken och iståndsättningsåtgärderna bör granskas. Centrala konsekvenser konstaterades riktas mot jord- och skogsbruksområden. I konsekvenserna som riktas mot människorna och levnadsförhållandena fordrades en omsorgsfull bedömning med tanke på bebyggelsen och säkerheten. I utlåtandena identifierades också att sannolika betydande konsekvenser också kan riktas mot naturvärden, landskapet, kulturarvet samt yt- och grundvattnen.

Konsekvenser för samhällsstruktur och markanvändning

Enligt Egentliga Finlands förbund är sträckningen för vätgasröret inte i strid med landskapsplanen för Egentliga Finland. Sträckningen har också beaktats i arbetet med den anhängiga etapplandskapsplanen för vattenvård och energi i Egentliga Finland. Särskild uppmärksamhet ber man ska fästas vid landskapsplanens beteckningar för två byggda kulturmiljöer i Saloregionen som projektet korsar.

Satakuntaliitto konstaterar att i projektet ska man bedöma konsekvenserna av byggandet av rörledningen för vätgas i förhållande till målen, beteckningarna och bestämmelserna i landskapsplanerna i Satakunta. I Satakunta pågår dessutom beredningen av Satakunta landskapsplan 2050, vars bakgrundsutredningar ska tas i beaktande i samordningsarbetet.

Enligt Satakuntaliitto ska mängden monteringsvägar och andra vägar av permanent karaktär bedömas och beaktas inte endast i bedömningen av vattendragskonsekvenser, utan också i samband med konsekvenser för näringar och för naturen i form av skogsareal som försvinner.

I flera kommuners utlåtanden konstateras att sträckningen för vätgasröret har dragits ändamålsenligt med beaktande av markanvändningen och samhällsstrukturen i området. I utlåtandena påminner man också om att då miljökonsekvensbeskrivningen utarbetas är det bra att ta i beaktande anhängiga planer och planer som kommer att bli anhängiga den närmaste tiden samt andra viktiga markanvändningsplaner. Ytterligare önskas det att man omsorgsfullt fördjupar sig i konsekvensbedömningen och sammanjämkandet av nödvändiga planobjektsområden och vätgasledningen. I utlåtandena framförs noggrannare uppgifter om dessa objektområden.

Konsekvenser för landskapet, den byggda kulturmiljön och det arkeologiska kulturarvet

Enligt Satakunnan museo uppstår projektets mest betydande konsekvenser de som riktas till den byggda kulturmiljön och landskapet i byggnadsskedet. Museet anser att korridoren som röjs i skogen för rörledningen också kan synas i fjärrlandskapet och att granskningsområdet på 200 meter som framförs i bedömningsprogrammet är otillräckligt. Museet betonar att konsekvensbedömningen ska sträcka sig till ett större område särskilt när det gäller landskapsområde av betydande riksintresse och anser att landskapsanalyser och terrängbesök som riktas till känsliga områden är ett bra förfaringsätt. I frågan om

landskapsområden och objekt i kulturmiljön ska man ta i beaktande Satakunta landskapsplan 2050 och dess planeringsbestämmelser som är i utkastskedet samt de omfattande utredningar som gjorts för planen, såsom uppdaterings- och kompletteringsinventeringen av Satakunta byggda kulturmiljö.

Enligt Satakuntaliitto ska man fästa särskild uppmärksamhet vid projektets konsekvenser för landskapet och kulturmiljön. Förbundet har i sitt utlåtande inkluderat en lista över flera värdefulla landskapsområden, för vilka man speciellt ska granska hur beteckningarna i Satakunta landskapsplaner och sträckningen av vätgasledningen sammanjämkas. Enligt Satakuntaliitto ska landskapskonsekvenserna åskådliggöras med hjälp av illustrationer och fotomontage. Det ska göras tillräckligt många sådana för att beakta olika miljöer, ventilstationer och andra för stomnätet nödvändiga konstruktioner där brytning behövs.

Det regionala ansvarsmuseet för Egentliga Finland bedömer att olägenheter orsakas för landskapet samt den byggda och arkeologiska kulturmiljön särskilt av de trädlösa linjerna i skogsområdena och av infrastrukturen ovan marken. Längs ledningsrutten finns det flera objekt som är värdefulla för landskap och kulturmiljö på riksomfattande och regional nivå. Vid placeringen av synliga konstruktioner ska man undvika att det uppstår konflikter med värdena för kulturmiljön och beakta samverkningarna av ledningen med övriga projekt, såsom kraftledningar. I utlåtandet har också framförts brister som gäller beskrivningen av nuläget och kartmaterialet för några objekt i den byggda kulturmiljön. I de övriga utlåtandena lyfts också fram exempelvis att nationallandskapet, kulturlandskapet i Aura ådal ska beaktas och att vårdbiotoperna är känsliga för splittring i landskapet.

Enligt Satakunnan museo går vätgasrörets sträckning även i sådan mark där arkeologiska utredningar inte har gjorts eller är mycket gamla, och därför är det oundgängligt att en arkeologisk inventering görs i samband med projektet. Också det regionala ansvarsmuseet för Egentliga Finland lyfter fram behovet av en inventering av det arkeologiska kulturarvet. För att fornminnen ska beaktas fordrar det att objekten märks ut i terrängen för att de ska synas då träd fällt, grävarbeten utförs och marksubstanser deponeras samt i övriga arbetsskedet. Fasta fornlämningar ska i första hand bevara orörda, och om man hamnar att rubba dem, ska man förhandla med Museiverket enligt lagen om fornminnen.

Konsekvenser för naturmiljön

I utlåtandena lyfts fram att skogsområdena splittras och det ekologiska nätverket försvagas samt att naturens mångfald minskar. För dessa skadliga konsekvenser framförs lindringsåtgärder. Konstateras att betydelsen av projektets konsekvenser kan öka genom sammantagna konsekvenser med andra riksomfattande projekt för energiöverföring. Enligt Satakuntaliitto ska det ekologiska nätverket och konnektiviteten samt konsekvenserna av splittringen granskas noggrannare än på regional nivå. Skogscentralen konstaterar att i planeringen och genomförandet av projektet ska man också ta i beaktande särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen och trygga bevarandet av dem.

Naturrekursinstitutet anser att för fågelbeståndet utgörs de mest betydande konsekvenserna av byggandet buller- och trafikstörningar under häckningstiden,

splittringen av livsmiljöer och konsekvenserna för rovfåglarnas jaktområden. Konsekvenserna kan lindras genom att byggandet förläggs till tidpunkter utanför fåglarnas flyttnings- och förökningsperioder.

Forststyrelsen uppmanar att projektets eventuella konsekvenser för områden som reserverats för naturskydd ska beaktas. Satakuntaliitto påminner om att områdena som ingår i förslaget till komplettering av myrskyddet ska beaktas då sträckningen av vätgasröret planeras. I utlåtandena ansågs det vara viktigt att invasiva främmande arter inte börjar spridas med jordmaterialet som flyttas.

Konsekvenser för mark- och berggrunden samt grundvattnen

Geologiska forskningscentralen (GTK) rekommenderar undersökningar av berggrunden för att ta reda på spröda strukturer innan man inleder borrhiningar som går under åar. GTK anser också att bedömningsprogrammets mål att kartera och undersöka förekomsten av svartskiffer och sura sulfatjordar på sträckningarna är viktigt. Noggrannheten i GTK:s Lähde-tjänst ska beaktas i bedömningarna. Satakuntaliitto fäster uppmärksamhet vid att konsekvenser som riktas till mark och berggrund samt grundvattnen inte har beaktats som sannolika betydande konsekvenser, fastän projektet inkluderar en ansevärd mängd jordbyggnadsarbete.

I utlåtandena lyfts dessutom fram de eventuella grundvattenkonsekvenser som uppstår då rörledningen grävs. Det framfördes observationer om exempelvis grundvattenområdena i Säkylänharju-Virttaankangas och Koomankangas-Ilmiinjärvi samt grundvattnen i Loimaaområdet.

Hälsoskyddsmyndigheten i Björneborgsregionen konstaterar att de mest betydande konsekvenserna av byggandet av överföringsnätet ur hälsoskyddslagens synvinkel utgörs av att överföringsnätet korsar grundvattenområden av klass 1 och åar. I grundvattenområden kan det förekomma uttag av hushållsvatten och då kan byggandet orsaka risk för kvaliteten på hushållsvattnet i kommunala vattenverk eller privata brunnar. Vattenanvändningen i grundvattenområdena och de närliggande hushållsvattenbrunnarna samt riskerna som byggandet orsakar för vattenuttaget ska utredas ingående.

Konsekvenser för ytvattnen och fiskbeståndet

Satakuntaliitto konstaterar att särskild uppmärksamhet ska fästas vid bedömningen av projektets ytvattenkonsekvenser och den allmänna planbestämmelsen i Satakunta landskapsplan gällande vattnens status ska beaktas. Bedömningen av konsekvenser på ytvattnen ska även omfatta konsekvenserna under driften, vilka orsakas av dränering och växtlighet som försvinner då installationsvägar blir kvar i projektområdet. I flera utlåtanden konstateras att det under projektets byggnadstid ska beaktas hur ytavrinningen ordnas samt att dagvatten ska kontrolleras och hanteras så att man inte orsakar risk för förorening och förgrumling i vattendrag eller för naturvärdena. I utlåtandena ombeds man beakta att projektet delvis ligger i områden där sura sulfatjordar och svartskiffer förekommer, vilket förutsätter en riskbedömning samt en plan för hantering och placering av massor. Det nämns att vid underskridningarna för flera vattendrag är åbrinken hög och kan som lerjord

lätt rasa, halka eller glida ner. Det är bra att beakta översvämningar och torka när underskridningar och deras exakta platser planeras. I några utlåtanden anser miljöförvaltningsmyndigheten att det är viktigt att vattendrags- och småvattenobjekt samt livsmiljöer i anslutning till dem karteras i terrängen.

Fiskerimyndigheten i Sydvästra Finland betonar konsekvenserna under byggnadsskedet, betydelsen av byggnadsmetoderna, hanteringen av sura sulfatjordar samt beaktandet av fiskarnas livscykel och hotade arter. Hur stora de skadliga konsekvenserna blir för fiskerihushållningen beror på vilken byggnadsmetod som väljs. Därför är det viktigt att bedömningen görs utgående från den metod, som orsakar mest olägenheter. De fiskeriekonomiska konsekvenserna under driftstiden är mycket små, om miljökonsekvenserna av överföringsnätet bedöms omsorgsfullt och sträckningen av överföringsnätet vid behov korrigeras utgående från erhållna resultat. För att i arbetsområdet ta reda på förekomsten av den starkt hotade flodkraften, ska man provfånga krafter på platser som lämpar sig för flodkrafta, om det inte finns aktuella uppgifter tillgängliga över området.

I utlåtandena har också Harjunpäänjoki-Kaasmarkunjoki nämnts som en mycket värdefull och känslig fiskeriekonomisk helhet. Det har också noterats att då byggandet sker vid åar ska tidpunkten för när vandringsfiskar stiger i åarna beaktas.

Konsekvenser för näringsstrukturen och den materiella egendomen

I utlåtandena framförs projektets konsekvenser för skogsområdena, där 10 meter breda områden med nyttjanderätt ska hållas trädlösa. Nyttjanderättsområdena blir kvar som servitut för fastighetsägarna och kan till denna del vara till förfång för fastighetsägarnas planering av den fortsatta markanvändningen. Finlands skogscentral konstaterar i sitt utlåtande att det blir svårare att utöva skogsbruk i vätgasrörets influensområde och upprätthålla lönsamheten. Skogscentralen framför bland annat att överskridningarna över vätgasröret ska planeras så att alla skogsfastigheter har förutsättningar till att bedriva lönsamt skogsbruk och har möjlighet att korsa rörledningen tryggt. I utlåtandena konstateras att man bör sträva efter att minimera den bestående olägenheten för skogsområden och jordbruksområden genom att i mån av möjlighet placera rörledningen längs kanterna av skogsområden och så att den följer fastighetsgränserna för att undvika att fastigheterna splittras.

I utlåtandena konstateras att då vätgasröret placeras i odlingsområden ska man beakta olägenheterna som detta medför för jordbruket och sträva efter att minimera dem med tekniska lösningar. Rutten går genom flera åkrar, vilket försvårar användningen av åkrar särskilt under tiden för byggande och underhåll. Enligt utlåtandena ska projektet utreda iståndsättningen av täckdiken samt beakta odlarnas ekonomiska förluster, stödberättigade åkrar, miljöavtal, markens bördighet, gårdarnas utvecklingsmöjligheter och projektets sammantagna konsekvenser med övriga markanvändningsprojekt. Livsmedelsverket anser att det är viktigt att förhindra farliga växtskadegörare, flyghavre och hönshirs från att spridas och framför anvisningar om detta för genomförandet av projektet.

I en del av kommunernas utlåtanden lyfter man också fram överföringsnätet för vätgas som ett sätt att förstärka den industriella verksamheten inom den gröna omställningen i regionerna och främja utnyttjandet av ren energi. Projektet bedöms på lång sikt ha positiva konsekvenser för regionernas livskraft, förverkligandet av industriella investeringar samt för sysselsättningen och företagsverksamheten.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, hälsa och trivsel

Loimaa stad lyfter fram att i sträckningen av rörledningen ska säkerhetsbekymren i anslutning till vätgas beaktas. Till exempel i Loimaa går den planerade sträckningen i närheten av bostadsområden, rekreationsplatser och offentlig service. I sträckningen av vätgasnätet ska man beakta tillräckliga avstånd till bostadshus och gårdar. I glest bebyggda områden bör sträckningarna gå betydligt längre bort än på minimiavstånd. I utlåtandena betonas en öppen planering i växelverkan, säkerhetskommunikation, personlig rådgivning för markägare, förståelig framställning av konsekvenserna samt beaktande av de upplevda konsekvenserna i bedömningen.

I utlåtandena nämns att projektet bör sträva efter att minimera buller-, vibrations- och trafikolägenheter under byggnadstiden samt beakta speciellt områdena för permanent och fritidsboende i närheten av arbetsområdet, tidsplaneringen av arbetsskedena samt uppföljning av sprängningar och vibrationer i fråga om berggrunden och byggnader. Det ska framföras uppskattningar över störningarnas varaktighet.

Kumulativa effekter

Naturresursinstitutet påpekar att det är viktigt att för projektets del granska samverkningar med andra projekt på tillräckligt avstånd och särskilt beakta djurarter som rör sig på vida områden. I omgivningen av projektområdet planeras bland annat vind- och solkraft, och ett avstånd på under 300 meter är ett snävt område för granskning av samverkningar. Projektet orsakar splittring av livsmiljöer och dess linjeartade uppbyggnad leder till att motsvarande konsekvenser av andra projekt som redan är under planering ökar.

Man ber att Fingrids kraftledningar och elstationsfastigheter beaktas i planeringen. För byggande i kraftledningsområden eller i närheten av elstationer bör ett separat korsningsutlåtande begäras av Fingrid.

Trafikkonsekvenser

Trafikledsverket konstaterar att i konsekvensbedömningen ska man beakta säkerheten och smidigheten i trafiken och väghållningen samt dess kostnader. Samordningen av särdragen för trafik, trafikleder och överföringsnätet för vätgas ska beaktas också i projektets säkerhetsplanering och riskhantering. Man ska undvika eller minimera att överföringsnätet för vätgas och trafikleder korsar varandra eller att överföringsnätet placeras i närheten av trafikleder.

Också Traficom poängterar bedömningen särskilt ur perspektivet för trafiksystemets smidighet och säkerhet, med betoning på störningar under byggnadstiden, tillfälliga

trafikarrangemang och konsekvenser av dessa på livligt trafikerade vägar. Traficom anser det vara viktigt att i bedömningen även granska konsekvenserna för spårtrafiken.

Enligt Livskraftscentralen i Sydvästra Finland ska man i bedömningen inkludera konsekvenser för trafiksäkerheten under byggtiden, för landsvägsnätet, väghållningen samt specificera lösningarna för korsningar och säkerställa ett intensivt myndighetssamarbete under hela projektets livscykel.

Konsekvenser för säkerheten

Enligt Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) beaktas det i bedömningsprogrammet att byggandet av överföringsrör för vätgas fordrar byggstillstånd från Tukes enligt kemikaliesäkerhetslagen. Tukes har utarbetat en vätgasanvisning och ber att man beaktar dess nya bilaga, där det framförs minimiskyddsavstånd till byggnader och trafikleder i fråga om planering och byggande av rörledningar för vätgas. Dessutom påpekar Tukes att verksamhetsutövaren vid gruvan i Putkinotko i Vittis ska höras om sträckningen för överföringsledningen för vätgas.

Räddningsverken i Satakunta och Egentliga Finland betonar att säkerhetsbedömningen ska basera sig på vätgasens fysikalisk-kemiska egenskaper, som förutsätter en separat och exakt riskbedömning. I bedömningsbeskrivningen ska man göra modelleringar över de centrala olycksscenarierna, inklusive olika rörläckage, antändningar, explosionsrisker, sticklågor, störnings- och servicesituationer, risker i ibruktagningsskedet och eventuell avsiktlig skadegörelse. Uppmärksamhet ska fästas vid fördröjningen av att upptäcka, lokalisera och isolera läckor och tömma röravsnitt.

Räddningsverken betonar också att de praktiska förutsättningarna för räddningsverksamheten ska beaktas, såsom att objekten ska kunna nås, låsanordningar samt informationsutbyte och verksamhetsmodeller vid olyckssituationer. Dessutom ska man i bedömningen beakta särdrag och känslighet i anslutning till bostads- och naturmiljöer i förhållande till rörledningens läge. På skogsområden ska konsekvenserna av rörledningens nyttjanderättsområde bedömas med tanke på markanvändningen och eventuellt utnyttjande av området vid bekämpning av terräng- och skogsbränder.

Sammandrag av åsikterna

Allmänt

I åsikterna som markägare, invånare och föreningar har lämnat in om bedömningsprogrammet är förhållningen i huvudsak negativ till förverkligandet av sträckningen av det planerade överföringsnätet för vätgas i sydvästra Finland. I åsikterna framförs uppgifter och observationer om olika lokala förhållanden att tas i beaktande vid planeringen av projektet. I flera av åsikterna krävs att sträckningen flyttas bort från centrumområden, värdefulla åkrar, områden med aktivt skogsbruk, grundvattenområde och kulturmiljöer. För att undvika olägenheter framförs i åsikterna olika alternativa lokala sträckningar och att

rörledningen skulle följa befintliga korridorer med infrastruktur (exempelvis kraftledningar, vägar eller fastighetsgränser).

Konsekvenser för människor, levnadsförhållanden och näringar

Sträckningen av vätgasledningarna anses orsaka långvariga eller permanenta olägenheter för fastigheternas användning, värde och utvecklingsmöjligheter. Principerna för inlösning och nyttjanderättsområden anses vara otydliga och orättvisa. Det konstateras att konsekvensbedömningen inte har planerats i tillräcklig omfattning när det kommer till jordbruk, skogsbruk, värde på egendomen, samverkningar med andra projekt samt långvariga miljö- och klimatkonsekvenser.

Jordbrukarna och deras branschorganisationer framför oro över att åkrarnas vattenhushållning och bördighet störs och att täckdikena skadas. Det breda arbetsområde som byggandet av röret förutsätter anses orsaka långvariga sättningar i marken, skördeförluster och försvåra eller förhindra odling. Att täckdikena skadas anses vara en speciellt kritisk risk och man kräver att projektet reparerar och iståndsätter dem. Ytterligare lyfter man fram oron över att ogräs och växtsjukdomar sprids som en följd av det vidsträckta projektet.

I flera av åsikterna motsätter man sig att röret skulle placeras i skogen, eftersom skogens ekonomiska värde och lönsamhet försämras då trädbeståndet ska avlägsnas permanent på nyttjanderättsområdet. Förbindelserna till skogsfastigheterna, tillgängligheten och logistiken lyfts också fram. I åsikterna frågas hur det är tänkt att trygga utövandet av skogsbruk. Det önskas att markägarna aktivt ska göras delaktiga i och informeras om projektet i dess olika skeden, till exempel när byggnadsarbetena ska inledas och avslutas på deras fastigheter.

Vätgasens egenskaper väcker oro kring säkerheten. I åsikterna ifrågasätts att vätgasöverföringen jämföras med naturgas och de presenterade skyddsavstånden anses otillräckliga. Man lyfte fram risker och beredskap i anslutning till läckage, explosioner, bränder, väteförspredning samt konsekvenserna av olyckor och avsiktlig skadegörelse särskilt ur perspektivet av bebyggelse, kritisk infrastruktur och försörjningsberedskap.

Invånare och föreningar framför sin oro över konsekvenserna för landskapet, försämrad boendetrivsel och önskemål om att objekt som är värdefulla ur kulturhistorisk, arkeologisk eller rekreationsmässig synvinkel ska bevaras. Buller-, damm- och trafikolägenheter under byggandet lyfts också fram. Även sammantagna konsekvenser som riktas till landskapet och näringar med andra projekt, till exempel kraftledningsprojekt, lyfts fram.

I åsikterna ombeds också att platser där vätgasröret korsar konstruktioner för vattentjänster ska beaktas. I åsikterna behandlas alternativa rutter för att undvika korsande konstruktioner samt tekniska genomföringssätt då det inte är möjligt att undvika korsningar. Dessutom lyfter man fram behovet av att säkerställa att vattentjänsterna kan fungera och underhållas obehindrat, att bedöma det exakta läget för korsningspunkterna och att möjliggörandet av underhållsåtgärderna ska vara en del av konsekvensbedömningen.

Konsekvenser för naturmiljön och klimatet

I åsikterna framförs att kolsänkorna minskar då trädbeståndet avlägsnas permanent från nyttjanderättsområdet. Dessutom framförs oron för att splittringen av livsmiljöerna i skogarna och randeffekterna. I flera åsikter framförs risker och utredningsbehov som gäller värdefulla arter, såsom flygekorre, fladdermöss, fågelbestånd, vilt och hotade arter.

Föreningar och markägare fäster särskilt uppmärksamhet vid underskridningar av vattendrag, grundvattenområden och förekomsten av sura sulfatjordar. Byggandet befaras leda till förgrumling, försurning och långvariga olägenheter för vattenorganismer, fiskbeståndet och användningen av hushållsvatten. I åsikterna krävs att det ska användas underskridningsmetoder som inte fordrar grävning, översvåmningsområden ska beaktas, byggandet ska tidsmässigt förläggas utanför känsliga tidpunkter och det ska göras omfattande uppföljning av belastningen på vattendragen.

4 Myndighetens ställningstagande till bedömningsprogrammets omfattning och exakthet samt anvisningar för utarbetandet av konsekvensbeskrivningen

4.1 Bedömningens omfattning och exakthet

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningsprogrammet för Gasgrid Vetyverkot Oy:s projekt för Finlands nationella vätgasnät, sydvästra Finland uppfyller innehållskraven som ställs i MKB-lagen och -förordningen för ett program för miljökonsekvensbedömning. Bedömningsprogrammet är tydligt och konsekvent, och ger en bra bild av projektet, miljöns tillstånd och miljökonsekvensbedömningen. Kartorna i bedömningsprogrammet håller hög kvalitet och är informativa.

Projektet för Finlands nationella vätgasnät och dess konsekvensbedömning är exceptionellt omfattande. Projektets geografiska omfattning och noggrannheten i projektets planeringsskede just nu påverkar bedömningens verkställande. I bedömningen bör i synnerhet identifieras projektets sannolikt betydande konsekvenser. Konsekvensbedömningen bör göras på det sätt som beskrivs i bedömningsprogrammet med beaktande av kontaktmyndighetens utlåtande. I utlåtandena och åsikterna lyfts det fram observationer kring uppgifterna om det nuvarande tillståndet i projektets influensområde och genomförandet av bedömningen. Den projektansvarige ombeds bekanta sig med responsen från hörandet och beakta även dessa uppgifter vid inriktningen av bedömningar.

Enligt den preliminära granskningen i MKB-programmet riktas projektets sannolika betydande konsekvenser till markanvändningen, människornas levnadsförhållanden och trivsel, näringar, landskapet, den byggda kulturmiljön, ytvattnen och naturens mångfald. Det föreslås att bedömningen inriktas på dessa konsekvenser.

Enligt kontaktmyndighetens syn riktas projektets sannolika betydande konsekvenser till följande konsekvenstyper enligt MKB-lagen: markanvändning och planläggning, människornas levnadsförhållanden och trivsel samt materiella tillgångar, landskapet, den byggda och arkeologiska kulturmiljön, yt- och grundvattnen samt naturen.

Kontaktmyndighetens syn på de konsekvenser som bedömningen ska riktas in på, är nästan motsvarande som framförs av den projektansvariga.

Enligt bedömningsprogrammet används metoderna som har utvecklats i Imperia-projektet för att bedöma konsekvensernas betydelse. Bedömningen baserar sig på en analys av konsekvensobjektets känslighet och hur stor förändringen är och på den slutsats om konsekvensens betydelse som görs utifrån dem. Kontaktmyndigheten anser att metoden är ändamålsenlig. I bedömningsprogrammet presenteras också kriterierna som använd för bedömningen av betydelse enligt konsekvenstyp, vilket ökar genomskådligheten och följdriktigheten i bedömningsarbetet. Kontaktmyndigheten betonar att i slutsatserna i miljökonsekvensbeskrivningen ska tydligt beskrivas slutledningshelheterna som utgör grunden för de betydelsemässiga resultat man kommit till.

Enligt bedömningsprogrammet beror konsekvensområdets omfattning av miljökonsekvensen som ska bedömas. En del av konsekvenserna begränsas till överföringsledningens närhet och en del förekommer på ett mera omfattande område. Under miljökonsekvensbedömningens förlopp försöker man avgränsa miljökonsekvensernas influensområde så omfattande att betydande miljökonsekvenser inte kan antas framgå utanför området som granskas. Om under bedömningsförfarandets förlopp konstateras att någon miljökonsekvens har större influensområde än vad som förutsetts, fastställs området på nytt. Kontaktmyndigheten anser att förslaget om vidden på granskningen av konsekvenser är bra, men har framfört några preciseringar vad gäller fastställandet av influensområde för landskapskonsekvenser och för bullerkonsekvenser under byggnadstiden. Enligt bedömningsprogrammet beaktas att influensområdets omfattning eventuellt förändras och behovet av att avgränsa det på nytt, vilket kontaktmyndigheten anser vara viktigt.

Enligt MKB-förordningen ska det i miljökonsekvensbeskrivningen framföras ett förslag till åtgärder, med vilka identifierade och betydande skadliga miljökonsekvenser kan undvikas, förebyggas, begränsas eller avlägsnas. Av bedömningens resultat ska det framgå vilka lindringsåtgärder som eventuellt redan har beaktats i bedömningen och på vilket sätt de granskade lindringsåtgärderna och osäkerheterna i bedömningen har påverkat konsekvensernas betydelse.

4.2 Beskrivning av projektet och projektalternativen

I bedömningsprogrammet motiveras inte varför det i MKB-förfarandet granskas endast ett ruttalternativ ALT1 för genomförandet av vätgasledningen, utöver alternativet att projektet inte genomförs. Kontaktmyndigheten konstaterar att en granskning av olika alternativa ledningsrutter hade främjat jämförelsen av projektalternativ enligt MKB-lagen. Enligt bedömningsprogrammet kommer emellertid den exakta sträckningen av ledningen att ändras på basis av de utredningar som görs och den respons som fås under MKB-förfarandet. Om den projektansvariga på basis av resultaten vid konsekvensbedömningen eller i form av samrådsrespons noterar att ett nytt alternativ till sträckning för vätgasröret vore motiverat för att förhindra eller minska skadliga konsekvenser, är det skäl att i

beskrivningsskedet granska om dessa alternativ bör inkluderas i bedömningen utöver nuvarande ALT1.

Den preliminära sträckningen för ledningen har genomförts med beaktande av behovet på marknaden, säkerheten, bebyggelsen, markanvändningen, infra- och energinät samt miljöfaktorer. Man har gått igenom ruttutkastet med landskapsförbunden och kommunerna. I samrådsresponsen har förändringar föreslagits i projektets ruttalternativ, bland annat för att gå runt enskilda fastigheter, bebyggelse, grundvattenområde eller naturobjekt. Den projektansvarige ombuds stifta bekantskap med förslagen till rutförändringar och korsningspunkter som har framförts i samrådsresponsen och i mån av möjlighet beakta dem i planeringen.

Projektbeskrivningen som framförts i bedömningsprogrammet kan i huvudsak anses vara tillräcklig. I detta skede av planeringen finns det inte noggrannare information om placeringen av övriga delar av projektets överföringsledningar, såsom ventilstationerna och tryckreduceringsstationerna, utan endast en riktgivande beskrivning av hur tätt de förekommer på överföringsledningsrutten. Kontaktmyndigheten anser att man ska sträva efter att framföra den preliminära placeringen av ventilstationer och tryckreduceringsstationer. Om det preliminära läget för dessa objekt finns i närheten av känsliga bebyggelse-, landskaps-, kulturmiljö- och naturobjekt, ska stationernas konsekvenser för dessa objekt granskas på den nivå det är möjligt i planeringsskedet.

4.3 Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som bedöms och metoder

Miljöns nuvarande tillstånd

Miljöns nuvarande tillstånd i projektets sannolika influensområde har beskrivits i huvudsak i tillräcklig omfattning i bedömningsprogrammet. I programmet framförs att miljöns nuvarande tillstånd i projektområdet kommer att utredas också med hjälp av olika karteringar i fält, vilket kontaktmyndigheten anser vara nödvändigt. Den projektansvarige ska utöver detta utlåtande från kontaktmyndigheten också i detalj fördjupa sig i övriga utlåtanden och åsikter som lämnats in om programmet, eftersom de innehåller observationer och korrigeringsförslag till uppgifterna i bedömningsprogrammet. Eventuella fel och brister ska beaktas då miljökonsekvensbeskrivningen utarbetas.

Miljökonsekvenserna i bedömningen

Utöver det som framförs i bedömningsprogrammet förutsätter kontaktmyndigheten att följande saker beaktas för olika miljökonsekvenser i bedömningen.

Konsekvenser för markanvändningen och planläggningen

I bedömningsprogrammet framförs den gällande planläggningssituationen i huvudsak ändamålsenligt. Också anhängiga planer kommer att beaktas i samband med bedömningen och behandlas i konsekvensbeskrivningen. När det gäller landskapsplanläggningen är det skäl att kontrollera och ta i beaktande alla beteckningar i landskapsplanerna som påverkar rörledningen, liksom även de bestämmelser som gäller

landskapsplaneområdena i sin helhet. Bestämmelser som gäller hela planläggningsområdet i landskapsplanerna har behandlats i bedömningsprogrammet, men de fattas i bilaga 3 som behandlar landskapsplanerna.

I bedömningsprogrammet har man utöver planläggningssituationen väl identifierat de nuvarande tyngdpunkterna i markanvändningen på projektets influensområde. I bedömningsbeskrivningen är det skäl att beskriva eventuella begränsningar av markanvändningen, liksom eventuella konflikter mellan nuvarande planer med rättsverkan och projektet som nu bedöms.

De kriterier som har framförts användas vid bedömningen av konsekvensernas betydelse är fungerande när det gäller samhällsstruktur, nuvarande markanvändning och ny markanvändning som planlagts. På basis av dem kan man i tillräcklig grad bedöma hur stora projektets konsekvenser är i förhållande till konsekvensobjektets känslighet. Också influensområdet som granskas är motiverat med tanke på dessa konsekvenstyper i förhållande till projektbeskrivningen.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och materiell egendom

I sydvästra Finland går ruten för vätgasröret i huvudsak i jord- och skogsbruksområden. I samrådet inlämnades respons i synnerhet om projektets konsekvenser för den materiella egendomen. I bedömningsbeskrivningen bör projektets konsekvenser och deras betydelse för skogs- och åkermarken samt utnyttjande och användning av andra fastigheter bedömas. Speciellt frågor som gäller täckdikningen av åkrar, förändringar i vattenhushållningen, marksättningar, skördeförluster och begränsningar för trafik med tunga jordbruks- och skogsbruksmaskiner ska granskas. I bedömningen ska man beskriva hur förutsättningarna för jord- och skogsbruksanvändningen förändras och hurdana konsekvensernas omfattning och varaktighet blir. Också konsekvenserna för användningen av fastigheter för boende eller för rekreationsändamål ska beaktas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska det framföras konkreta åtgärder för att förebygga och lindra olägenheter som uppstår. Konsekvenser för näringarna och för egendomen ekonomiska värde är inte direkt sådana miljökonsekvenser som avses i MKB-lagen, utan i lagen hänvisas till projektets konsekvenser som riktas till användningen av materiell egendom.

I många områden ligger det tät bebyggelse i närheten av överföringsledningen. Man har strävat efter att planera ruten för överföringsledningen så att ett skyddsavstånd på cirka 30 meter från rörets mittlinje till de närmaste bostads- och fritidshusen bildas. I bedömningsprogrammet har det inte närmare beskrivits huruvida det här avståndet förverkligas för alla bostads- och fritidshus. I bedömningsbeskrivningen ska de närmaste avstånden till bostadshusen beskrivas. Sträckningen av överföringsnätet för vätgas går nära känsliga bosättningsobjekt och därför ska konsekvenserna för boende och människors säkerhet bedömas omsorgsfullt. I bedömningsbeskrivningen ska man utöver antalet bostadshus i projektets influensområde också granska antalet personer som bor i området.

Enligt bedömningsprogrammet baserar sig bedömningen av konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel på litteratur, tidigare motsvarande projekt, invånarenkäten och övrig respons som man fått om projektet. I bedömningen drar man nytta av de utredningar som utarbetas under MKB-förfarandet, särskilt i fråga om konsekvenserna som gäller landskap, buller, vibrationer, trafik och näringar. I fråga om konsekvenser som riktas mot hälsan beaktas särskilt konsekvenser under byggtiden för trafiksäkerheten, buller, vibrationer och utsläpp i luften. I bedömningen granskas känsliga objekt också med tanke på rekreationsanvändningen och miljöer som är betydelsefulla för invånarna. Dessutom bedöms inte bara de säkerhetsrisker som uppstår, utan också förändringar i den säkerhet som människor upplever. De planerade bedömningen och genomförandet kan anses vara tillräcklig. I bedömningen ska inkluderas också konsekvenserna för trafiksäkerheten som en följd av trafikökningen. Eventuella konsekvenser av gasröret för trafiknätets konstruktioner bör beaktas ur denna synvinkel. Dessutom ska det i beskrivningen framföras hur man lindrar de skadliga konsekvenserna för människors levnadsförhållanden, trivsel och hälsa.

Kontaktmyndigheten betonar att samrådsresponsen som kommit från medborgare, markägare och föreningar ska beaktas omsorgsfullt och jämnt. Man ska sträva efter att minimera de olägenheter som framkommit genom att planera ledningsrutten i samarbete med berörda parter och beakta responsen i mån av möjlighet.

Konsekvenser för landskapet

De särskilda värdena i landskapet har identifierats på ändamålsenligt sätt i bedömningsprogrammet. De framförda utgångsuppgifterna och bedömningsmetoderna är huvudsakligen tillräckliga. Också kriterierna som används för bedömningen av betydelsen är fungerande för den byggda kulturmiljön och landskapet. Vid bedömningen av landskapskonsekvenserna ska man speciellt bedöma vilka eventuella konsekvenser projektets konstruktioner ovan jord har för värdefulla kulturmiljöer och landskapsområden. En preliminär bedömning av antalet och placeringen av olika slags anordningar, stationer, vägar och andra konstruktioner ovan jord är nödvändig särskilt i landskapsmässigt värdefulla områden och kulturmiljöer. Trädfällningens konsekvenser för landskapet ska bedömas på känsliga områden med värdefulla landskapsobjekt och områden som används för boende eller rekreation.

Enligt bedömningsprogrammet koncentreras bedömningen av landskapskonsekvenser till ett avstånd på 200 meter på båda sidor om mittlinjen av vätgasröret. Den noggrannaste bedömningen görs på områdena som ligger närmast överföringsröret. Då bedömningsbeskrivningen utarbetas ska det tas hänsyn till att i en del områden kan landskapskonsekvenserna sträcka sig längre bort, exempelvis på grund av att konstruktionerna ovan jord kan vara placerade längre bort från vätgasröret. Kontaktmyndigheten anser det vara viktigt att objekt med nationellt och regionalt intresse vid behov tas i beaktande även på ett större område, om man misstänker att betydande konsekvenser kan riktas mot dem eller om de på grund av sin övriga användning är särskilt känsliga för landskapsmässiga förändringar. Vid bedömningen av sammantagna konsekvenser ska man ganska övriga befintliga eller godkända projekt som påverkar

landskapet. Det rekommenderas att projekt som är i planeringskedet och som orsakar betydande landskapskonsekvenser också granskas som en del av samverkningarna som riktas mot landskapet.

Konsekvenser för den byggda kulturmiljön

Nuläget, grundläggande uppgifter och bedömningsmetoder för den byggda kulturmiljön har i huvudsak beskrivits på tillbörligt sätt. För åskådlighetens skull är det skäl att framför alla objekt som granskas i planeringsområdet på kartor.

I landskapsplanerna i Egentliga Finland har byggda kulturmiljöer av regionalt intresse betecknats med sr (betydande helhet i byggd miljö) och srr (betydande grupphelhet i byggd miljö). För dessa objekt har det inte i samband med arbetet kring landskapsplanen inte anvisats någon områdesavgränsning, utan det är meningen att sak granskas närmare i den mer detaljerade planeringen. För dessa är det viktigt att säkerställa att alla helheter och grupper som ligger i granskningsområdet och intill det ingår i granskningen.

Det framgår inte i materialet om bedömningen tar i beaktande också de byggnader som är skyddade i detalj- och generalplanen utöver de objekt som skyddats enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010). Skyddade byggnader utöver dessa utgörs även av byggnader som är skyddade enligt kyrkolagen. Materialet som granskas behöver uppdateras med lokalt värdefulla objekt som fås via de regionala ansvarsmuseernas databaser över byggnadsinventeringar och det s.k. järnvägsavtalet från 1998, som till sin karaktär är ett avtal om förfaringssätt, bör beaktas. I fråga om kulturhistoriskt värdefulla byggnader är det nödvändigt att beakta objekt som enligt ovan nämnda material ligger i granskningsområdet.

Konsekvenser för det arkeologiska kulturarvet

I bedömningsprogrammet har på vederbörligt sätt identifierats fast fornminnen och andra kulturarvsobjekt som ligger längs överföringsledningen för vätgas. Dessutom används som central källuppgift i konsekvensbedömningen en inventeringsrapport som görs upp om den arkeologiska terränginventeringen i gasrörets influensområde. Kontaktmyndigheten sammanfaller med synpunkterna som framförts av de regionala ansvarsmuseerna och konstaterar att de i tillräcklig omfattning ska beaktas då bedömningen genomförs.

I Raumo finns världsarvsobjektet Sammallahdenmäki med skyddsområden och det verkar ligga så nära sträckningen för vätgasröret att det är skäl att behandla i bedömningen.

Konsekvenser för ytvatten

I bedömningsprogrammet har man identifierat vattendragsområden och ytvatten som ligger längs överföringsledningen och som korsar eller tangerar rörledningen. Vattenförekomsternas ekologiska status har presenterats tydligt. Dessutom har man presenterat en förhandsutredning över småvatten längs rutten och identifierat behovet för att göra tilläggsutredningar i fält. Kontaktmyndigheten bedömer att bedömningskriterierna för betydelsen av ytvattenkonsekvenserna är goda. Av programmet framgår emellertid inte, hur

kriterierna tolkas och om det att redan ett kriterium uppfylls räcker för att uppnå betydelsenivån. Det är skäl att i bedömningsbeskrivningen fästa uppmärksamhet vid tydligheten i fråga om tolkningen av kriterierna.

I projektet underskrids flera ytvattenobjekt. I programmet har anmälningsplikten för underskridningar och eventuella behov för tillstånd enligt vattenlagen identifierats. I bedömningsprogrammet beskrivs alternativen för att underskrida vattendraget på ett tillräckligt sätt. I beskrivningen ska konsekvenserna av underskridningsmetoderna bedömas. Skillnaderna mellan de alternativa metoderna ska bedömas i fråga om konsekvenserna för ytvattnen med beaktande av vattenkvalitet och flödesförhållanden, grumling, sediment som lossnar, föroreningar som frigörs, uppdämning samt fiskbeståndet och förökningsområden för fisk. Konsekvenserna ska bedömas separat för varje vattendrag. På basis av bedömningar som görs separat för varje vattendrag bör projektets totala konsekvenser för ytvattnen bedömas, även med hänsyn till konsekvenserna för småvatten.

Överföringsledningen går ställvis i områden, där det är stor eller måttlig sannolikhet för förekomsten av sura sulfatjordar. Längs rutten finns det även förekomster av svartskiffer, som för ytvattnen kan orsaka liknande olägenheter som sura sulfatjordar. I bedömningsbeskrivningen ska man bedöma risken för sur avrinning i vattendragen och framföra tillräckliga lindringsåtgärder för att förhindra betydande olägenheter.

Områden med översvämningsskydd i projektet influensområde ska utredas och om det i influensområdet finns konstruktioner för översvämningsskydd, såsom översvämningssvallar, ska konsekvenserna för dem bedömas. I bedömningsbeskrivningen ska man granska torrläggingsbehovet som projektets konstruktioner fordrar och konsekvenserna av metoderna för vattenavledning på allmän nivå. Eventuell dikning orsakar belastning som försämrar tillståndet i vattendragen nedströms. Dessutom gör dikningen att grundvattenytorna sjunker, vilket leder till att jordmånen oxideras djupare än tidigare.

I bedömningsbeskrivningen ska man också bedöma projektets konsekvenser för uppnåendet av statusmålen inom vattenvården och för vattenförekomsternas status. I bedömningen ska man beakta att det inte får uppstå försämring i en vattenförekomst ens inom statusklassen. Utöver risken för att status försämras bör miljömålen för vattenvården beaktas, för de är bindande vid tillståndsprövningen.

Konsekvenser för grundvattnen

Enligt den preliminära bedömningen i bedömningsprogrammet anses projektet inte ha betydande konsekvenser för grundvattnet. Vätgasledningen kan i närheten av grundvattenområden korsa överföringsledningar för råvatten i vattentäkter eller vattenledningar som hör till hushållsvattennätet. Med tanke på det planerade läget för överföringsledningen anser kontaktmyndigheten att projektets konsekvenser för klassificerade grundvattenområden och vattenförsörjningen kan vara betydande. Konsekvenserna för vattenförsörjningen kan anses vara betydande i de områden där

överföringsledningen går i närheten av vattenledningsnätet. Vätgasledningen har också planerats att gå i den omedelbara närheten av Löytäneenoja, där det finns en riksomfattande mätstation för uppföljningen av snö och tjäle. I projektet ska bedömas om byggandet och driften av rörledningen orsakar skadliga konsekvenser för observationsplatserna vid mätstationen.

I bedömningsprogrammet framförs en expertbedömning som grundar sig på existerande information och den är huvudsakligen tillräcklig med avsikt på grundvattenkonsekvenserna. Placeringen av brunnar och hushållsvattennätverk på fastigheterna som ligger längs ruttalternativen kan utredas med hjälp av en kartgranskning. De hydrogeologiska förhållandena i influensområdets grundvattenområden (grundvattenyta, jordmån och grundvattnets strömningsriktning) ska utredas så att grundvattenförhållandena kan identifieras och bedömas tillräckligt. Som utgångsdata kan användas bland annat skyddsplaner för grundvattenområden. Det är skäl att fråga efter material från de lokala vattentjänstverken, GTK och Tillstånds- och tillsynsverket.

Kontaktmyndigheten poängterar att beskrivningen av åtgärderna för att lindra betydande olägenheter måste inkludera de mest typiska mekanismerna för grundvattenolägenheter som projektet orsakar och i noggrannhetsnivån beakta projektets geografiska omfattning. I bedömningsbeskrivningen bör dessutom framföras den projektansvariges synpunkt på behovet av vattentillstånd på grund av eventuell ändring av grundvattnet i projektets olika sträckningsalternativ. Projektet kan vara tillståndspliktigt på basis av den allmänna tillståndsplikten för vattenhushållningsprojekt (vattenlagen 3 kap. 2 §), enligt vilken ändring av grundvattnets kvalitet eller mängd förutsätter vattentillstånd om det orsakar skada som avses i den aktuella lagparagrafen.

Naturkonsekvenser

Bedömningsmetoderna som används för att utreda naturkonsekvenserna är enligt kontaktmyndighetens bedömning i rätt riktning. Konsekvensbedömningen kommer att stöda sig på Finlands miljöcentrals publikation *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi*. Konsekvensbedömningen riktas i fråga om naturskyddet sannolikt till rätt objekt och mekanismerna för de mest betydande naturkonsekvenserna av projektet har identifierats tämligen väl. Kontaktmyndigheten påpekar dock att i bedömningsprogrammet har projektet jämförts med sedvanlig skogsanvändning i ekonomiskog, vilket inte stämmer, eftersom nyttjanderättsområdet för vätgasröret permanent kommer att hållas fritt från träd, medan utgångspunkten vid skogsanvändning är att trädbeståndet får växa tillbaka efter slutavverkning.

I bedömningsprogrammet har konsekvensområdet framförts separat för varje konsekvens som avstånd från mittlinjen i båda riktningarna. Kontaktmyndigheten påpekar att när det gäller konsekvensområdets omfattning bör även ventil- och andra stationer beaktas, om deras preliminära läge kan avvika från rörets mittlinje.

Växtlighet, naturtyper och fauna

Att rikta naturutredningarna i projektets MKB-förfarande till områden som sannolikt har utpräglade naturvärden är en fungerande lösning. Bakgrundsmaterialet, resultaten och metoderna för naturförutredningen har dock ställvis beskrivits ganska kortfattat. Källuppgifterna och metoderna för samt resultaten av förutredningarna, dvs. områden som valts att utredas i terräng på basis av förutredningen bör beskrivas i beskrivningen för att kontaktmyndigheten ska kunna bedöma förutredningens representativitet och tillräcklighet.

Artobservationerna som görs vid naturutredningarna i projektet ska utan dröjsmål föras in i Finlands Artdatabasens tjänst laji.fi för att aktuella uppgifter ska finnas tillgängliga för myndigheterna. Om uppgifter om artobservationer fattas, kan de inte beaktas exempelvis i det automatiska förfarandet för anmälan om användning av skog, vilket kan leda till att skog fälls i till exempel flygekorsrevir.

Kontaktmyndigheten påpekar att alla konsekvenser som riktas mot strikt skyddade arter enligt 78 § i naturvårdslagen ska utredas eller uteslutas. I utredningarna och bedömningarna ska man utgå från anvisningar som getts ut av Miljöministeriet (exempelvis Nieminen & Ahola, 2017). I fältutredningarna ska man utreda arternas föröknings- och rastplatser och markera dem på kartan.

Projektet har förberett sig på att komplettera naturutredningarna med en utredning om övervintringsplatser för fladdermöss, om eventuella övervintringsplatser observeras i samband med övriga utredningar i projektet. Kontaktmyndigheten konstaterar att det inte finns etablerade metoder för att utreda förekomsten av fladdermusens övervintringsplatser i naturen och att det är utmanande att anvisa läget för övervintringsplatser. I MKB-skedet anser kontaktmyndigheten dock att det är tillräckligt att i beskrivningen granska den potentiella förekomsten av övervintringsplats med hjälp av uppföljning med en passiv detektor på hösten, när fladdermössen övergår till övervintring, och på våren, när fladdermusens övervintring avslutas, samt som expertbedömning. Uppföljningen bör göras på den potentiella övervintringsplatsen samt på närliggande kontrollområde som sommartid aktivt används av fladdermöss. Om man som resultat av uppföljningen noterar tecken på en övervintringsplats, kan projektet ändras så att det inte uppstår konsekvenser för platsen. Alternativt kan förekomsten av en föröknings- och rastplats konstateras noggrannare genom en utredning som gäller hela vintern i den senare planeringen av projektet och vid behov anhålla om tillstånd för undantag enligt 83 § i naturvårdslagen.

Tillstånds- och tillsynsverket har till sitt förfogande ett sammandrag över observationer som gjorts i utredningarna av flygekorre i Egentliga Finland och Satakunta. I dessa utredningar har observationer gjorts även i området av det planerade vätgasröret. Noggrannare uppgifter om objekten och handlingar i anslutning till objekten kan begäras av Tillstånds- och tillsynsverkets registratörskontor med en begäran om information. När det gäller utredningarna om flygekorre påpekar kontaktmyndigheten att observationer av spillning och bon ska rapporteras på kartor. I konsekvensbedömningen som riktas till flygekorre är det viktigt att även beakta artens transportförbindelser.

Av de hotade målarmusslorna ingår tjockskalig målarmussla i arterna i habitatdirektivets bilaga IV och flodpärlmusslan är en art som kräver särskilt skydd enligt 77 § i naturvårdslagen. För tydlighetens skull är det bra om också beskrivningens avsnitt om naturskydd beskriver konsekvenserna för arten. Det bör också påpekas att bedömningsprogrammets påstående om att det inte orsakas betydande konsekvenser för vattendrag som underskrids utan grävning fordrar en noggrannare motivering i beskrivningen. De föreslagna utredningarna är sannolikt tillräckliga för att utreda nuläget för musselbeståndet. I bedömningen ska dessutom beskrivas uppgifter som gäller förekomsten av flodkräfta och konsekvenserna som riktas mot arten, vilket fiskerimyndigheten i sitt utlåtande har påpekat att fattas.

Kontaktmyndigheten anser det vara ändamålsenligt att behoven av att utreda fjärilar som kräver särskilt skydd med stöd naturvårdslagen bedöms i samband med utredningarna av naturtyper. Utredningen av trollslända bör vid behov göras från båt.

I miljökonsekvensbeskrivningen ska det göras en bedömning av möjligheten att främmande arter sprids med fyllnadsjord som används vid byggandet av projektet och lindringsåtgärder för detta.

Fågelbestånd

Av bedömningsprogrammet framgår det inte tydligt om annat material än artobservationer används som utgångsmaterial för att rikta utredningarna av fågelbeståndet. Kontaktmyndigheten påpekar att för att rikta utredningarna i fält ska man utöver artobservationer använda sig av material som visar livsmiljöernas kvalitet. Exempelvis kan det vara nödvändigt att rikta utredningarna av fågelbeståndet i terräng till gammelskogar, stränderna av vattendrag eller till vidsträckta åkerområden, trots att det inte från tidigare finns artobservationer från dessa i Laji.fi eller Tiira-systemet. Projektets utredningar om fågelbestånd inkluderar inte en utredning om ugglor, utan det framförs att utredningarna inleds i april med utredningar om spelplatser för skogshönsfåglar. Det förblir oklart varför ingen utredning om ugglor planeras och om de ovan nämnda omständigheterna har tagits i beaktande då behovet för en utredning om ugglor har bedömts. Utredningen om ugglor är en väsentlig del av en ändamålsenlig fågelutredning och därför ska den göras som en del av bedömningen av konsekvenserna för fågelbeståndet.

Projektets konsekvenser för det rastande flyttfågelbeståndet kan bedömas huvudsakligen med hjälp av befintligt material såsom Tiira.fi- och Laji.fi-material samt avgränsningarna av värdefulla fågelområden. I områden där det inte finns tillräckligt med observationsuppgifter om antalet rastande flyttfåglar och artbeståndet, bör det rastande artbeståndet utredas i terräng. Antalet räkningsomgångar i terrängutredningarna som framförs i bedömningsprogrammet för övriga områden i projektet (tre gånger i april-juni) avviker avsevärt från LUOPAS-guidens rekommendation (10–15 gånger i april-juni och 15–20 gånger i juli–november). Om antalet räkningsomgångar avviker från rekommendationerna i LUOPAS-guiden, bör i beskrivningen detaljerat motiveras, hur man får en tillräckligt tillförlitlig bild av fågelbeståndet i utredningsområdena med färre räkningsomgångar.

Nätverket Natura 2000 och skyddsområden

I bedömningen som framförs granskas projektets konsekvenser för områdena inom nätverket Natura 2000 tämligen ytligt. I utredningen är det viktigt att specificera och bedöma eventuella konsekvenser för de närmaste Naturaområdena. Fastän man skulle kunna utesluta konsekvenserna, ska det i beskrivningen framgå hur man kommit fram till dessa slutledningar.

Kontaktmyndigheten påpekar att i bedömningsprogrammet framförs inte hur konsekvenserna för andra skyddsområden ska bedömas. I bedömningen ska man säkerställa sig om att projektet inte har sådana konsekvenser som är i strid med fridlysningsbestämmelserna för skyddsområdena. Dessutom man i bedömningsbeskrivningen tydligt specificera hur konsekvenserna för exempelvis objekt inom programmet för kompletteringen av myrskyddet har bedömts.

Ekologiska förbindelser

Enligt bedömningsprogrammet beaktas i konsekvensbedömningen även projektets mera omfattande konsekvenser för den naturliga mångfalden, splittringen av livsmiljöerna och de ekologiska förbindelserna. I programmet sägs dock inte tillräckligt noggrant med vilka metoder konsekvenserna kommer att bedömas. I synnerhet konsekvenserna för de ekologiska förbindelserna och bedömningen av metoderna för att lindra dem är viktigt. Källmaterialet och metoderna som används i bedömningen bör beskrivas i bedömningsbeskrivningen.

Övriga miljökonsekvenser

Konsekvenser av buller och vibrationer

Enligt bedömningsprogrammet bedöms bullret som orsakas av byggande som verbal expertbedömning, vilket i princip kan anses vara tillräckligt när i bedömningen används uppgifter om buller och spridningen av buller som olika arbetsskeden orsakar. Influensområdets omfattning med avsikt på buller har definierats till 200 meter i bedömningsprogrammet. Kontaktmyndigheten konstaterar att i konsekvensbedömningen bör störningskänsliga objekt för boende och platser för sammankomster identifieras på ett större område, på cirka 500 meters avstånd från de områden där det utförs bullrigt arbete, såsom brytning, sprängning, riktad borrhning eller annat bulleralstrande arbete. Dessutom ska man identifiera och beakta de objekt eller områden, där bullret under byggnadstiden eventuellt kan orsaka olägenheter för naturskyddsområden, för djur och för fåglarnas häckning.

I bedömningen ska man beakta vibrationer och stomljudsbuller som orsakas av olika arbetsfaser och spridningen av dem i förhållande till de objekt som utsätts för störningar. Konsekvensbedömningen av buller föreslås sträcka sig till ett avstånd av cirka 300 meter från rörets mittlinje, vilket kan anses vara tillräckligt. I bedömningsbeskrivningen bör metoder för att lindra olägenheterna framföras. Buller under drift granskas genom att modellera bullerspridningen i miljöer med de på förhand bullrigaste verksamheterna såsom tryckreducerings- och ventilstationer. Enligt programmet granskas inga enskilda objekt i modelleringen, utan beräkningen görs i s.k. neutral miljö, vilket betyder att

resultaten beskriver den värsta möjliga situationen i öppen miljö med avsikt på bullerspridningen. Kontaktmyndigheten anser att den planerade modelleringen utan stationernas lägen i rätt miljö inte ger en verklig bild av bullerspridningen och objekten som utsätts för den. Detta bör beaktas i bedömningen.

Olyckor och störningssituationer

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenserna av olycks- och störningssituationer på basis av en riskanalys, i vilken bedöms riskerna av verksamheterna internt och för externa parter. Riskerna och följderna bedöms bland annat i eventuella skadesituationer i förhållande till närliggande byggnader och andra objekt där människor vistas regelbundet. Med hjälp av modellering av konsekvenserna vid olyckor och med hjälp av uppföljningsanalyser utreds följderna av eventuella läckage och konsekvenserna för miljön. Influensområdena beaktas i planeringen och eventuella skyddsåtgärder fastställs och genomförs i byggskedet.

Det är skäl att beakta räddningsverkens observationer som gäller säkerhet och exceptionella situationer i bedömningen av konsekvenser för människors hälsa och säkerhet. I samrådsresponsen framfördes oro om riskerna som projektet orsakar som en följd av läckage och olyckor. Kontaktmyndigheten anser att även andra risker av den befintliga verksamheten för rörledningen samt bland annat ruttens korsningsplatser med trafiklederna bör beaktas i riskbedömningen. Konsekvenserna för människornas säkerhet bör också behandlas vid bedömning av konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och hälsa.

Konsekvenser för mark- och berggrunden

Enligt bedömningsprogrammet beaktas i bedömningen de centrala objekten i marken och berggrunden på ett avstånd av cirka 150 meter från rörets mittlinje. I detta ingår bland annat geologiska formationer, sura sulfatjordar samt svartskiffer och förorenad mark. Vid bedömningen beaktas betydelsen av de konsekvenser som uppstår och föreslås åtgärder för att förhindra och lindra skadliga konsekvenser. Kontaktmyndigheten uppmanar till att begära så aktuella uppgifter som möjligt om MATTI-objekten genom att göra en begäran om information till Tillstånds- och tillsynsverkets registratorskontor. För objekt som ligger i området av Åbo stad är den behöriga myndigheten miljömyndigheten vid Åbo stad. Om konsekvenserna inte uppskattas bli betydande negativa, bör dock i beskrivningen motiveras, hur man har kommit fram till denna bedömning.

Konsekvenser för klimatet

Klimatkonsekvenserna har inte identifierats som en sannolikt betydande konsekvens av projektet, men på grund av osäkerheten kring klimatkonsekvenserna ska de utredas tillräckligt för att betydelsen ska kunna motiveras. I bedömningsprogrammet beskrivs på lämpligt sätt genomförandet av bedömningen av klimatkonsekvenser, de metoder och utgångsuppgifter som används samt tillämpningen av IMPERIA-metoden. Kontaktmyndigheten anser att bedömningskriterierna är bra och i rätt riktning, men betonar att i granskningar som gäller känslighet och förändringar ska man också ta i beaktande konsekvensernas tidsmässiga varaktighet, ändringarnas permanens samt projektets livscykel och ändringarna i de regionala förhållandena. I bedömningen av

klimatkonsekvensernas betydelse bör målen för stävande och anpassning till klimatförändringen identifieras och projektet granskas i förhållande till de regionala målen. När det gäller anpassningen bör projektets konsekvenser för den regionala anpassningsförmågan granskas, med beaktande av bland annat områdena med översvämningsrisk.

Projektets klimatkonsekvenser riktas huvudsakligen till byggskedet förutom vid läckagerisk under drifttiden. Bedömningen kan begränsas till kolsänkor och -reserver inom markanvändningssektorn under livscykeln. I bedömningen bör källuppgifter och kriterier som tillämpas beskrivas (bland annat jordmånstyper, förändringar av markanvändningen, avverkningar) samt identifieras och tolkas de områden där förlusten av kolreserver och utsläppskonsekvenserna är störst. Enligt kontaktmyndighetens synpunkt kan övriga konsekvenser bedömas mera generellt. Detta gäller särskilt de konsekvenser som den projektansvariga inte kan påverka genom projektplanering eller genomförande. Som källuppgifter i bedömningen kan man använda exempelvis klimatpanelens regionala rapport FINLAND, Meteorologiska institutets verktyg för regionala klimatförändrings-scenarion i Finland som framställts i TAPSI-projektet och Finlands miljöcentrals riskverktyg som gjorts i projektet för hantering av risken för torka i Finland UHASUO.

4.4 MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande

I MKB-programmet beskrivs bedömningsförfarandets skeden, mål, parter, uppgifter om deltagande och växelverkan under MKB-förfarandets förlopp samt en uppskattning av tidtabellen. I MKB-förfarandets inledande skede ordnades en förhandsöverläggning.

För att säkerställa hörandet av de lokala aktörerna i projektet har en uppföljningsgrupp för projektet utsetts för att stöda arbetet med miljökonsekvensbedömningen. Till uppföljningsgruppen har utöver myndigheter kallats representanter för föreningar och andra intressegrupper som verkar i projektområdet och i dess omgivning. Kontaktmyndigheten anser att uppföljningsgruppen och informationsutbytet som sker via gruppen vara ett bra sätt att förbättra deltagandet. Om det under MKB-förfarandet framkommer andra viktiga parter som det vore bra att informera om projektet, lönar det sig att inkludera dessa i uppföljningsgruppen. Den projektansvariga har också ordnat förhandlingar om den planerade sträckningen med kommunerna och landskapsförbunden innan miljökonsekvensbedömningen har inletts och separat informations- och diskussionsmöten har ordnats för markägarna i projektområdet. Den projektansvariga har också på sin webbplats lagt upp en öppen kartbaserad enkät för respons om vätgasrörets sträckning, där besökarna kan föra in sina observationer om projektet direkt på kartan som geodata.

Under MKB-förfarandet ordnas möten för allmänheten som är öppna för alla. Under bedömningsförfarandets förlopp kommer också en invånarenkät att göras, med hjälp av vilken utreds invånarnas och markägarnas synpunkter på projektets eventuella konsekvenser för boende och rekreation samt eventuella bekymmer och förväntningar. Kontaktmyndigheten konstaterar att på basis av både invånarenkäten och enkäten som gäller sträckningen kan man samla viktiga uppgifter som gäller lokalkännedom om projektområdet samt erfarenheter, som det lönar sig att utnyttja i planeringen.

Invånarenkäten genomförs med Maptionnaire-programmet, vilket möjliggör att geodata samlas om platser som är betydelsefulla för människorna. Kontaktmyndigheten anser det vara viktigt att invånarenkäten distribueras till permanent bosatta, fritidsboende och markägare i projektets influensområde. Enligt bedömningsprogrammet skickas information om enkäten som stickprov per brev till de ovan nämnda intressenterna i närområdet. I konsekvensbeskrivningen ska en noggrannare beskrivning framföras över hur urvalet gjorts och dess omfattning. Kontaktmyndigheten anser det vara viktigt att det informeras brett om invånarenkäten även på andra sätt, exempelvis på projektets webbplats och på webbplatserna för projektområdets kommuner.

Kontaktmyndighetens syn är att den projektansvariga på ett berömligt sätt har satsat på invånarnas och andra intressegruppers deltagande under programskedet. Med beaktande av projektets omfattning är det nödvändigt att satsa på information och deltagande även i beskrivningskedet. Också i samrådsresponsen har det framförts önskemål om tydlig kommunikation och dialog i anslutning till projektet.

4.5 Kompetens hos de som har gjort programmet

I bedömningsprogrammet framförs utbildningen för personerna som deltagit i utarbetandet av programmet, deras roll i bedömningen samt arbetserfarenhet och erfarenhet i år. Kontaktmyndigheten anser att den projektansvarige har haft tillräcklig sakkunskap till hands för att göra upp bedömningsprogrammet.

4.6 Planer och tillstånd som förutsätts för projektet

I bedömningsprogrammet framförs planer, tillstånd och beslut som krävs för projektet och dessutom eventuella tillstånd som behövs för projektet. Kontaktmyndigheten anser att tillstånd som fordras för projektet har utretts i tillräcklig omfattning.

Kontaktmyndigheten påpekar dock att det eventuellt finns behov för ett tillstånd som gäller grundvatten. Projektet kan fordra tillstånd enligt 3 kap. 3 § i vattenlagen åtgärden medför att grundvattenförekomsten annat än tillfälligt minskar med minst 250 kubikmeter grundvatten per dygn. Dessutom kan det bli aktuellt med tillståndsbehov enligt vattenlagen om projektet förändrar grundvattnets kvalitet eller mängd och om förändringen orsakar skada eller olägenhet för uttag av vatten eller användningen av vatten (vattenlagen 3:2). Om det i projektet är nödvändigt att utföra dikning, ska det beaktas att för annan än småskalig dikning ska en anmälan göras till Tillstånds- och tillsynsverket minst 60 dygn innan dikningen påbörjas. Dikningar som planeras i grundvattenområden kan inte anses vara småskaliga och en anmälan ska alltid göras i sådana fall. Då verksamheten sker på förorenad mark kan det vara nödvändigt att göra en anmälan om sanering av mark och grundvatten enligt 136 § i miljöskyddslagen (527/2014).

4.7 Möjligheterna att sammanpassa utredningar med utredningar som fordras i andra lagar

Byggande av projektet förutsätter inlösningsstillstånd enligt inlösningslagen, vilket beviljas av statsrådet. I bedömningsprogrammet har identifierats att resultaten från bedömningsförfarandet beaktas i inlösningsförfarandet som behövs för projektet.

5 Utlåtande om bedömningsprogrammet och meddelande om det

Kontaktmyndigheten skickar sitt utlåtande samt kopior av utlåtanden och åsikter som lämnats in om MKB-programmet till den projektansvarige. Utlåtandet skickas samtidigt för kännedom till de berörda myndigheterna.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet är framlagt till påseende i webbtjänsten miljo.fi på adress www.miljo.fi/vatgasnat-del4-sydvastra-Finland-MKB.

6 Prestationsavgift, fastställande av den och möjlighet att överklaga avgiften

Prestationsavgiften är 13 800 euro.

Avgiften som uppbärs för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har fastställts i enlighet med arbetsinsats som fordrats för projektet (18–24 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om Tillstånds- och tillsynsverkets avgifter.

En betalningsskyldig, som anser att det har skett ett fel i fastställandet av avgiften för utlåtandet, kan yrka på rättelse av Tillstånds- och tillsynsverket inom sex månader från dagen då utlåtandet har utfärdats.

7 Tillämpade rättsnormer

Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16, 17 och 18 §
Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §
Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 8 §
Statsrådets förordning om avgifter till Tillstånds- och tillsynsverket år 2026 (1177/2022) 1 §

Detta dokument har godkänts i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Elina Paulus och avgjorts av överinspektör Erika Heikkinen.

Bilagor

Anvisning om yrkande på rättelse av avgift

Sändlista

Gasgrid Vetyverkot Oy

AFRY Finland Oy

För kännedom

De som lämnat utlåtande (elektroniskt)

Tillstånds- och tillsynsverket

Postadress: PB 20, 13035 LVV

Telefonväxel 0295 254 000

registratur@lv.fi | lv.fi